

Kategoria: Aktualności

Opublikowano: środa, 11, grudzień 2024 10:54

Adrian Pokrywczyński

Odśloni: 1291

Ciekawy wyrok zapadł w sprawie społecznej inicjatywy uchwałodawczej. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Łodzi zwrócił uwagę, że brak parafki pod projektem uchwały ze strony radcy prawnego zatrudnionego w urzędzie nie może powodować odesłania projektu do inicjatorów.

„Nie można zgodzić się ze stwierdzeniem, że brak zaparafowania projektu uchwały zgłoszonego w ramach inicjatywy uchwałodawczej mieszkańców przez radcę prawnego urzędu jest równoznaczny z niespełnieniem wymogu formalnego przez taki projekt. Takie rozumienie spełnienia kryteriów formalnych projektu uchwały zgłoszonej w ramach obywatelskiej inicjatywy uchwałodawczej byłoby całkowicie sprzeczne z celem regulacji zawartej w art. 41a ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym” – tak można w skrócie streścić orzeczenie sądu administracyjnego. A o co chodziło?

Stan faktyczny

Grupa mieszkańców jednego z miast wniosła projekt uchwały dotyczący zmiany uchwały w kwestii ustalenia strefy płatnego parkowania, określenia wysokości stawek i sposobu ich pobierania. Jednakże Przewodniczący Rady Miasta Piotrkowa Trybunalskiego zwrócił organizatorom zgłoszenie obywatelskiej inicjatywy uchwałodawczej. Powołał się przy tym na niespełnienie wymogu formalnego - nieparafowania projektu uchwały przez radcę prawnego miasta, co miało wynikać ze Statutu Miasta i uchwały dotyczącej inicjatyw obywatelskich. Sprawa zainteresowała Rzecznika Praw Obywatelskich, który wniósł skargę na czynność Przewodniczącego.

Analiza prawna

Pomijając kwestie formalne (czy taka czynność podlega ocenie przez sąd) należy zwrócić uwagę na to, co w kwestii merytorycznej oceny powiedział łódzki sąd.

Przyznając rację Rzecznikowi, WSA stwierdził, że Przewodniczący Rady dokonał błędnej wykładni przepisów polegającej na przyjęciu, że wymogiem formalnym projektu uchwały przedkładanego w ramach obywatelskiej inicjatywy uchwałodawczej, którego niespełnienie obliguje do zwrotu zgłoszenia, jest parafowanie projektu uchwały przez radcę prawnego urzędu miasta lub jednostki organizacyjnej miasta. Działanie Przewodniczącego ingerowało w normę prawną art. 41a ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, gwarantującą grupie mieszkańców gminy, która związała komitet inicjatywy uchwałodawczej, realizację ustawowego uprawnienia. Jednocześnie, poprzez odmowę nadania złożonemu projektowi uchwały dalszego biegu, w sposób realny, konkretny i bezpośredni naruszony został przez Przewodniczącego interes prawny komitetu. Zdaniem sądu, opinia radcy była bowiem skupiona na ocenie merytorycznej projektu uchwały, a nie jej formalnoprawnym aspekcie. Radca stwierdził – na czym oparł się Przewodniczący Rady – iż brak jest podstawy prawnej do podjęcia uchwały o projektowanej treści, lecz do tego jest uprawniona wyłącznie sama rada po ocenie projektu na swoim forum. *„Faktyczne zatem radca prawni urzędu dokonał analizy projektu uchwały zgłoszonego w ramach inicjatywy uchwałodawczej mieszkańców pod względem merytorycznym i celowościowym, w sytuacji, gdy z art. 41a ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym wynika jasno, iż jedynym organem upoważnionym do decydowania, co do losów projektu uchwały złożonego w ramach obywatelskiej inicjatywy uchwałodawczej jest wyłącznie rada gminy”* – napisał w uzasadnieniu skład orzekający. Tymczasem przepisy samej jednostki (uchwała o inicjatywie obywatelskiej oraz statut) wskazują, że projekt obywatelski powinno sprawdzać się jedynie pod względem spełnienia warunków formalnoprawnych.

Sąd wskazał więc, że brak zaparafowania projektu uchwały zgłoszonego w ramach inicjatywy

Kategoria: Aktualności

Opublikowano: środa, 11, grudzień 2024 10:54

Adrian Pokrywczyński

Odsłony: 1291

---

uchwałodawczej mieszkańców przez radcę prawnego urzędu nie może być równoznaczny z niespełnieniem wymogu formalnego przez taki projekt. W orzecznictwie podkreśla się, iż wymogi formalne, jakim muszą odpowiadać projekty składane w ramach obywatelskiej inicjatywy uchwałodawczej, powinny być ustalane stosownie do zasady realnego, nieskomplikowanego i maksymalnie odformalizowanego uprawnienia społeczności lokalnej do zgłaszania obywatelskiej inicjatywy uchwałodawczej. Wymogi formalne i proceduralne w odniesieniu do zgłaszanych w tym trybie projektów powinny być ograniczone do minimum. W ramach kryteriów formalnych, badanych na wstępnym etapie oceny projektu, dopuszczalnym jest badanie, czy w projekcie wskazano podstawę prawną lub czy zawiera on stosowną treść ale bez możliwości oceny, czy jest to właściwa podstawa prawna lub zawarta w projekcie uchwały treść nie narusza np. przepisów prawa. Działanie Przewodniczącego Rady było więc sprzeczne także z aktami prawa miejscowego, w istocie bowiem to on dokonał wiążącej Radę Gminy oceny merytorycznej tego projektu, co do jego zgodności z prawem i celowości, a to nie znajduje uzasadnienia w przepisach gminnych ani ustawowych.

Konkludując sprawę, sąd wskazał, że z perspektywy realizacji obowiązku wynikającego z art. 41a pkt 3 ustawy o samorządzie gminnym, każdy projekt obywatelskiej inicjatywy uchwałodawczej powinien w zasadzie zostać skierowany na obrady rady - co należy rozumieć przez efektywne skierowanie, tzn. takie, dzięki któremu projekt ma faktycznie pod obrady trafić. Istotą przyznania grupie obywateli prawa do występowania z własną inicjatywą uchwałodawczą było bowiem dążenie ustawodawcy do umożliwienia im pełniejszego udziału w działalności samorządu lokalnego i wpływu na sprawy lokalne, rozstrzyganych także w formie uchwał rady gminy oraz wzmacnianie społeczeństwa obywatelskiego.

Opracowano na podstawie wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi z dnia 30 października 2024 r., sygn. III SA/Łd 283/24 (orzeczenie nieprawomocne)